



РАФОМЕТРИКС

ГОДИНА 2, БРОЈ 4

ГРАФОМЕТРИКС е редовна публикација на Finance Think што содржи важни тековни информации за домашната, регионалната и светската економија претставени низ графички прикази.

ФОКУС

- Во октомври за прв пат владата го објави општиот јавен долг (долгот на централната влада и јавните претпријатија).
- Државниот долг (Централна влада, јавни фондови и општини) на Република Македонија на 30.09.2014 година изнесува 3.355,8 милиони денари, односно 39,3% од БДП.
- Јавниот долг (државен долг, јавни претпријатија и акционерски друштва во државна сопственост) на Република Македонија на 30.09.2014 година изнесува 3.984 милиони денари, односно 46,6% од БДП.
- Во јули, Министерството за финансии ја издаде третата седумгодишна еврообврзница во износ од 500 милиони евра, по каматна стапка од 3,975%. Парите, во најголем дел, ќе се трошат за враќање на старите долгови.
- Буџетскиот дефицит за 2014 година се очекува да биде 3.7% од БДП и бележи пораст од 2012 година.



Оваа публикација е произведена со поддршка од Open Society Think Tank Fund (TTF). TTF може да не се согласува или да не ги одобрува мислењата изразени во оваа публикација.

Finance Think е непрофитна асоцијација за економско истражување, застапување и донесување економски политики.

Нашата Визија

Да поттикнеме економско размислување за подобра благосостојба утре.

Нашата Мисија

Да ја намалиме сиромаштијата, да ги зајакнеме макро-финансиските политики и да ја унапредиме финансиската стабилност преку економски истражувања, советување и препораки за економските политики и поттикнување критичка дебата за економските процеси

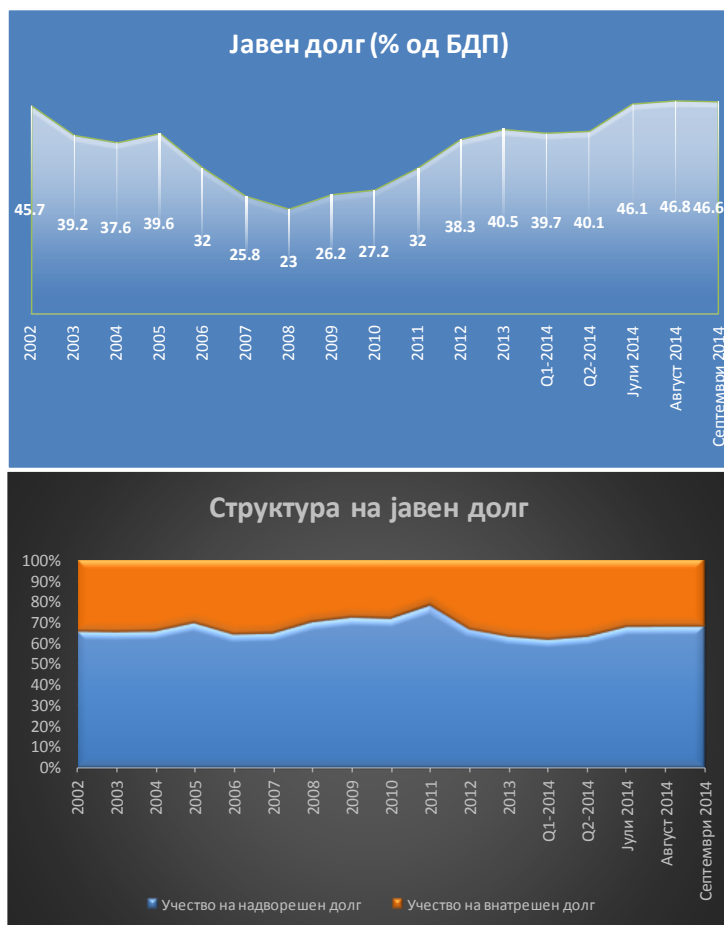
Ул. Јордан Мијалков 50/3,
1000 Скопје

+389 2 6147 630
www.financethink.mk
info@financethink.mk

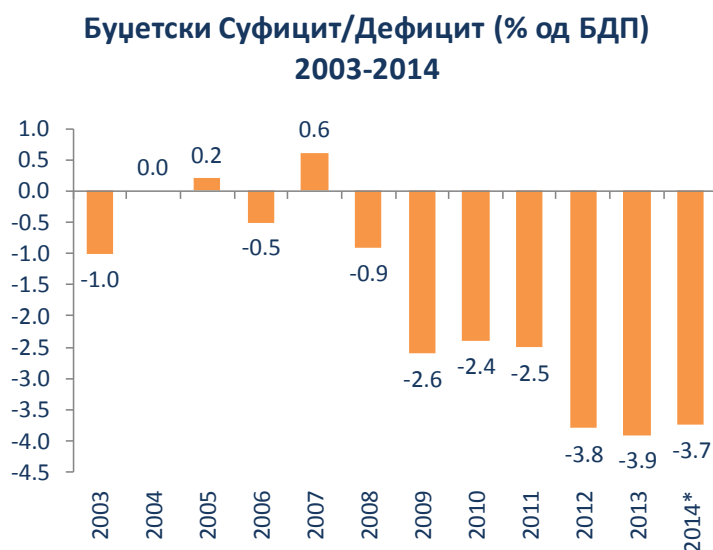




Графикони на месецот за Македонија



Со издавањето на еврообврзницата, јавниот долг на општата влада надмина 45% од бруто домашниот производ на крајот на јули 2014 и ги надмина нивоата остварени во пост-конфликтниот период од раните 2000-ти. Финансирањето на јавниот долг е главно од надворешни извори. Учеството на надворешниот долг е доминантно и во септември 2014 изнесува 68%, додека учеството на внатрешниот долг изнесува 32%.



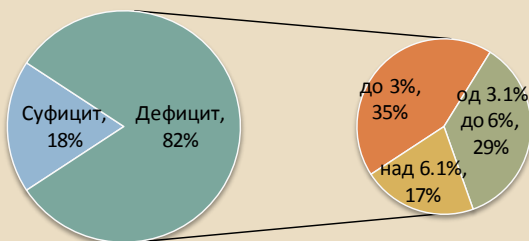
Извор: Државен Завод за Статистика, пресметка на Finance Think;
* очекувано;

Буџетскиот дефицит забележа пораст за околу 1.5 процентни поени од 2012 година до денес, споредено со периодот пред тоа. Ваквата состојба се должи на порастот на тековните расходи: платите на јавната администрација, субвенциите и социјалните трансфери. Истовремено, забележан е забавен раст на даночните приходи и пад на неданочните приходи.

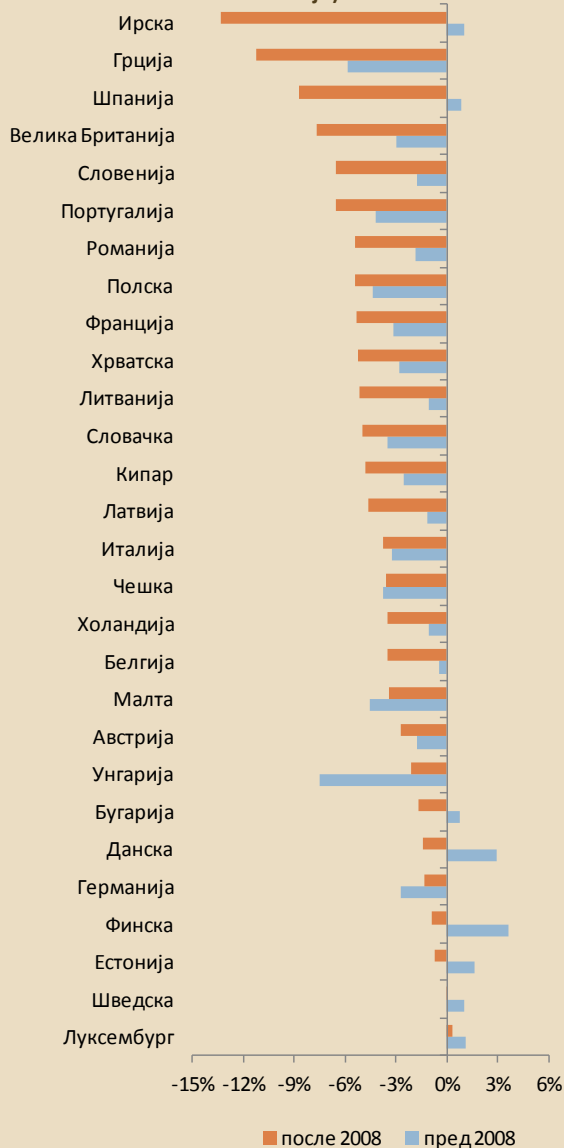
Графикони на месецот за регионот и Европа

Буџетски суфицит/дефицит (% од БДП) на 28 земји членки на Европската Унија во периодот 2002-2013 година

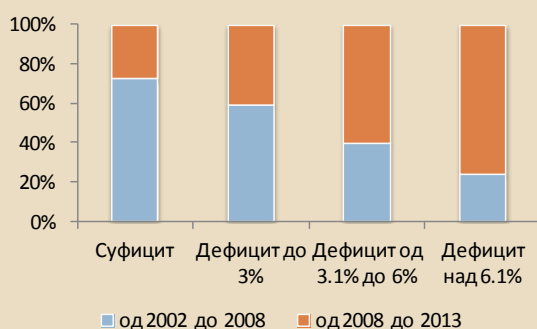
Застапеност во анализираниот период



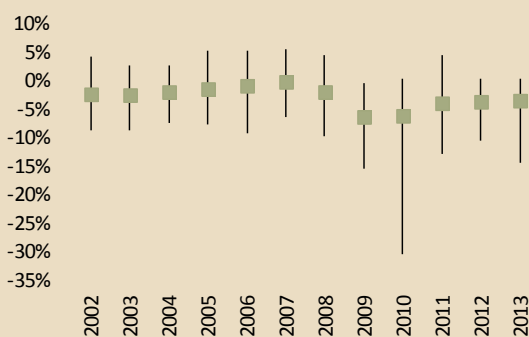
Пред и после финансиската криза (просек, по земји)



% од буџетски суфицит/дефицит пред и после финансиската криза, по прагови



Максимум, минимум и просек, по години за сите земји



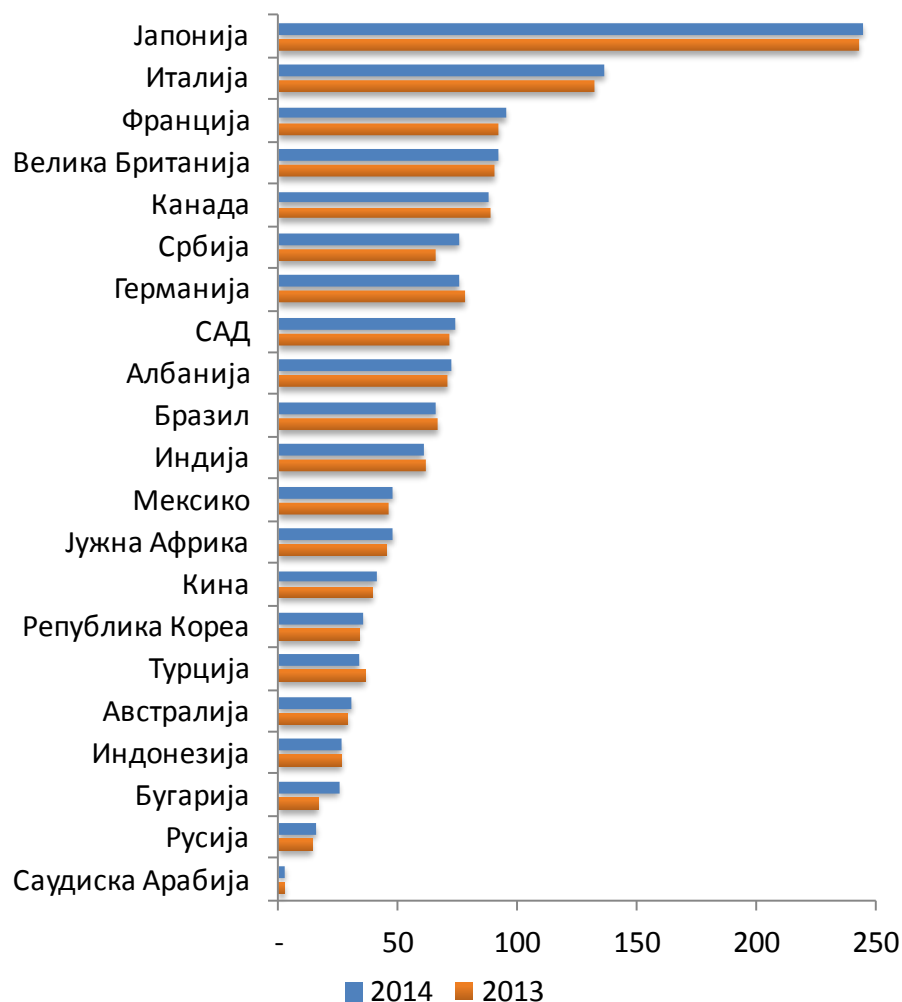
Извор: Eurostat, пресметка на Finance Think

Во период од 12 години, во 82% од случаите земјите на ЕУ забележале буџетски дефицит. Од нив, повеќе од половина (57%) го надминуваат дозволеното ниво од најмногу 3% од БДП. Две третини (66%) од буџетските дефицити над дозволениот максимум се случиле после 2008 година како резултат на глобалната финансиска криза. Во овој период се регистрирани и рекордните стапки на буџетски дефицит во најпогодените земји од кризата: Ирска, Грција, Шпанија и Португалија. Спротивно, Шведска, Финска, Естонија и Луксембург имаат најголема фискална дисциплина.



Графикони на месецот за светот

Јавен Долг (% од БДП за 2013 и 2014)



Земјите од Г-20 имаат големи разлики во стапките на јавниот долг. На врвот на листата се: Јапонија (245%), Италија (137%), Франција (95%), Велика Британија (92%) и Канада (89%). На дното на листата се: Саудиска Арабија (3%), Русија (14%), Индонезија (26%) и Австралија (29%).

Како успева Јапонија да раководи со својот огромен долг? Приватниот сектор има високата стапка на штедење кое го пласира во државни хартии од вредност. Истовремено, каматните стапки се многу ниски (0.3% поврат на хартиите од вредност издадени од Банката на Јапонија), што го прави долгот „ефтин за сервисирање“.

Исклучително ниска стапка на јавен долг од 3% има Саудиска Арабија, која се должи на високите буџетски суфицити кои се резултат на поволната продажба на своите природни ресурси – нафтата.

Инфографикон на месецот



Што ако обичното семејство троши и позајмува како Владата?

Во САД приходи во едно просечно семејство се 51.000 долари годишно. Ако неговата потрошувачка е иста како и таа на Владата, тогаш тие би трошеле 60.500 долари годишно, што значи дека секоја година ќе треба да се задолжат за дополнителни 9.500 долари, иако веќе се 300.000 УСД во долг.

Во Македонија, пак, приходи на едно просечно семејство се 328.444 денари. Според потрошувачката на Владата, просечното семејство би трошело 340.698 денари, што значи дека би требало да се задолжи за дополнителни 12.251 денари годишно, иако веќе е задолжено за 177.530 денари.